

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE PETRY PODROUŽKOVÉ

Moderní sakrální architektura

Diplomová práce Petry Podroužkové je nadstandardní rozsahem, faktograficky velmi bohatá a velmi dobře zpracovaná co se týká jazykové, formální i grafické úrovně. Ve své podstatě jde o práci přehledovou, opřenou o značné množství zdrojů. Nicméně její interpretační část, kterou tvoří necelých deset stran kapitoly 4 (s. 90-96) se mi jeví jako velice chudá. Tato část práce by měla být v poměru vůči části kompilační alespoň třetinová, v ideálním případě by měla tvořit polovinu celé práce, nikoli tedy její necelou desetinu.

Přestože autorka tuto část nazývá Srovnání, poměrně stručně sleduje a vyjmenovává určité obecnější vývojové tendence u synagog, římskokatolických kostelů a mešit ve 20. století, k vlastnímu srovnání nedochází, či alespoň není explicitně formulováno, co chce vlastně autorka v této části vzájemně srovnávat a tím méně je jasné, zdali tento svůj záměr naplňuje, či nikoli. Domnívám se, že vhodnou částí této kapitoly by bylo porovnat vývojové tendence všech těchto tří kategorií sakrálních staveb mezi sebou, a to nejen co se týká jejich ztvárnění, ale též s ohledem na otázku citovanou (pouze) v případě synagog, totiž nakolik je v případě moderních sakrálních staveb architektonické řešení spíše výsledkem nejnovějších technologických postupů a nakolik je odrazem procesů ve vlastní náboženské komunitě, jejího postavení ve společnosti a s tím souvisejících finančních prostředků. Právě takovéto otázky si autorka měla v této části práce formulovat a pokoušet se na ně odpovídat prostřednictvím komparace obsáhlého materiálu, který v první části práce nashromáždila a velmi dobře popsala. Uvítal bych, kdyby se autorka v rámci obhajoby nad těmito otázkami zamyslela, tedy provedla skutečné srovnání současných synagog, kostelů a mešit podle určitého hlediska.

Podobně se mi v rámci této kapitoly jeví také podkapitola 4.4 (s. 95) vyslovující se k tématu světla v moderní sakrální architektuře. Architekturu (nejen sakrální) přeci nevytváří pouze světlo, stejně tak důležitý je i prostor a hmota, a to s podobně významově bohatými a symbolickými aspekty, které má světlo. Opět bych uvítal, kdyby se autorka v rámci obhajoby zamyslela nad využitím prostoru, hmoty a světla v moderních sakrálních stavbách judaismu, křesťanství a islámu.

Stejně tak, pokud si v Úvodu autorka vytyčuje pokusit se odpovědět na otázku „*jak by měl vypadat moderní chrám?*“, měla by se k ní v Závěru nějak podrobněji vyslovit.

✓
Říci pouze, že na tuto otázku „*je v závěru této práce složitější odpověď, než se zdálo na jejím začátku*“ (s. 97), je skutečně velmi málo. Přinejmenším by měla autorka explicitně formulovat, v čem se tato otázka jeví jako méně jednoznačná než na začátku, jaké další dílčí otázky a souvislosti se jí v průběhu práce vynořily atd. Obecně se z některých formulací jeví, že autorka má sklon k určitým jednoznačným soudům o tom, co je „správná“ a „kvalitní“ sakrální architektura, ale nikde tyto standardy, měřítko a kritéria nerozvádí a pokud je má v závěru části formulovat, je výsledkem přiznání nejednoznačnosti. Vědomí určité nejednoznačnosti a relativity našich estetických soudů by spíše mělo stát na počátku a teprve odtud dospívat k nějakým jednoznačnějším, byť osobním či subjektivním odpovědím, v nichž by se jasně odrážel vlastní názor.

Konečně nerozumím, proč autorka v Úvodu formuluje, že „*v prudce se rozvíjejících demografiích a jejich filosofické reflexi, jako by nebylo zabezpečeno místo pro architekturu monumentální a sakrální, povznesenou nad materiální potřeby*“ (s. 5). Téma moderní sakrální architektury je dnes podle mého názoru naopak hojně diskutované, sledované a reflektované (ostatně sama tato práce a zdroje, o než se opírá, je toho dokladem) a moderní sakrální stavby nejrozličnějších denominací vznikají poměrně často a běžně. Proč se tedy autorka domnívá, že zvolené téma dnes leží zcela na okraji zájmu odborné veřejnosti? S tím ovšem souvisí i výtku, že autorka v Úvodu neuvádí základní přehled děl, která na toto téma již byla zpracovaná a v čem tedy její práce chce dosažené poznání rozvinout a posunout (čistě namátkou mi v seznamu zdrojů chybí monografie Piers Vitebsky – Caroline Humphrey: *Posvátné stavby*, Praha: Knižní klub 1997).

Obecně konstatuji, že autorka odvedla velké množství poctivé práce a nashromáždila faktografický materiál, který se v této ucelené formě a popisu objevuje v tuzemské literatuře pravděpodobně vůbec poprvé. Ovšem čas, který si vyžádal popis takto sebraného materiálu, jí už bohužel nezbyl na detailnější zhodnocení, komparaci a interpretaci. Z toho důvodu navrhuji známku v rozmezí **velmi dobře – dobře**, podle úrovně obhajoby.

30.4. 2013 v Českých Budějovicích

PhDr. Vít Erban, Ph.D.

Katedra filosofie a religionistiky TF JU

